

พัฒนาการทางความคิดของกลุ่มทหารอาชีพ พ.ศ. ๒๕๗๕-๒๕๒๕

นางสาว กนกวลี ชูชัยยะ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาประวัติศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. ๒๕๒๘

ISBN 974-564-376-9

008702

INTELLECTUAL DEVELOPMENT OF THE THAI PROFESSIONAL ARMY, 1932-1981

Miss Kanokwalee Chuchaiya

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Arts

Department of History

Graduate School

Chulalongkorn University

1985

หัวข้อวิทยานิพนธ์

พัฒนาการทางความคิดของกลุ่มทหารอาชีพ พ.ศ. ๒๔๗๕-๒๕๒๔

โดย

นางสาว กนกวลี ชูชัยยะ

ภาควิชา

ประวัติศาสตร์

อาจารย์ที่ปรึกษา

ศาสตราจารย์ ดร.ชัยอนันต์ สมุทวณิช

บัณฑิตวิทยาลัย จฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้นับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโท

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุประดิษฐ์ บุณนาค)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ธิดา สาระยา)

..... กรรมการ

(ศาสตราจารย์ ดร.ชัยอนันต์ สมุทวณิช)

..... กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุจิต บุญบงการ)

..... กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ปิยนาด บุณนาค)

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หัวข้อวิทยานิพนธ์	พัฒนาการทางความคิดของกลุ่มทหารอาชีพ พ.ศ. ๒๔๗๕-๒๕๒๔
ชื่อนิสิต	นางสาวกนกวลี ชูชัยยะ
อาจารย์ที่ปรึกษา	ศาสตราจารย์ ดร.ชัยอนันต์ สมุทวณิช
ภาควิชา	ประวัติศาสตร์
ปีการศึกษา	๒๕๒๗

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มุ่งศึกษาถึงพัฒนาการของความคิดทางการเมือง ทางสังคม และโลกทัศน์ของกลุ่มทหารอาชีพในกองทัพไทย ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๗๕-๒๕๒๔

ผลจากการศึกษาพบว่า กลุ่มทหารบกเป็นกลุ่มที่มีความคิดก้าวหน้า และมีโลกทัศน์อันกว้างไกล มาตั้งแต่เริ่มก่อตั้งองค์กรทหารอาชีพขึ้นในสังคมไทย จากพื้นฐานการศึกษาอบรมตลอดจนภาระหน้าที่ของทหาร ทำให้ทหารอาชีพเป็นกลุ่มที่เป็นผู้นำในการเปลี่ยนแปลงสังคมไทยตลอดมา ซึ่งเห็นได้ชัดในกรณีการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. ๒๔๗๕

หลังจากพ.ศ. ๒๔๗๕ แล้ว มีการปิดกั้นความคิดของทหารแต่ความคิดประชาธิปไตยและความคิดที่ก้าวหน้าก็ได้มีตลอดมาในกองทัพ แต่เนื่องจากเงื่อนไขของระเบียบวินัย และการครอบงำปิดกั้นจากแนวคิดเผด็จการของผู้นำทหารระดับสูงที่มีอำนาจทางการเมือง ทำให้ความคิดทางการเมืองของทหารมิได้มีการแสดงออกมาอย่างเด่นชัด นอกจากความสนใจแต่เรื่องภายในกองทัพของตนเอง แต่ภายใต้สถานการณ์เช่นนี้ทหารได้พัฒนาความคิดของตนเองมาโดยตลอด ความคิดของทหารจึงมิได้มีเพียงความคิดชาตินิยม อนุรักษ์นิยม และต่อต้านคอมมิวนิสต์อย่างรุนแรงเท่านั้น หากแต่มีความคิดประชาธิปไตย และความคิดในการเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาของชาติทั้งปัญหาทางการเมือง ปัญหาความมั่นคงของชาติ และการพัฒนาประเทศ แต่เนื่องจากสภาพการณ์ทางการเมือง และทางกองทัพไม่เอื้ออำนวย ดังนั้นในช่วง พ.ศ. ๒๔๗๕-๒๕๑๖ จึงไม่มีทหารบกกลุ่มใดที่แสดงความคิดทางการเมืองอย่างเปิดเผย และไม่มีทหารบกกลุ่มใดที่มีความคิดโดดเด่นออกมานอกวงวิชาชีพของตน

หลังจากเหตุการณ์วันที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๑๖ เป็นต้นมา องค์กรทหารได้รับการบีบคั้น และถูกลบหลู่เกียรติภูมิ ทำให้ศักดิ์ศรีของทหารต้องตกต่ำลงอย่างไม่เคยปรากฏมาก่อนในประวัติศาสตร์ เป็นเหตุให้ทหารอาชีพทั้งระดับสูงและระดับล่าง หวนกลับมามองกองทัพของตนเอง และศึกษาปัญหาของบ้านเมืองอย่างจริงจังมากขึ้น ประกอบกับสภาพการณ์ทางการเมืองเปิดโอกาสให้ ทำให้ทหารอาชีพแสดงความคิดเห็นทางการเมืองของตนเองออกสู่สาธารณชนอย่างเปิดเผย เป็นครั้งแรก และเกิดการรวมตัวกันในหมู่ทหารระดับล่างที่เห็นได้ชัดคือ กลุ่มทหารหนุ่มและกลุ่มทหารประชาธิปไตย ซึ่งเป็นตัวอย่างของการพัฒนาทางความคิดของกลุ่มทหารอาชีพที่มีอยู่ ตลอดจนในกองทัพ

Thesis Title Intellectual Development of the Thai Professional
Army, 1932-1981.

Name Miss Kanokwalee Chuchaiya

Thesis Advisor Professor Chai-Anan Samudavanija, Ph.D.

Department History

Academic Year 1984

ABSTRACT

This Thesis aims to study the development of the professional Army's thought towards the politics, social and the world view from 1932-1981.

The result of this study reveals that among the group of soldiers, the Army is the only group that has advanced idea and wide world view since the beginning to form the foudation of professional army to become the leader of the evolution of Thai society which we can see clearly in the revolution 1932.

After 1932, soldiers' thoughts were barred, however their democratic and progressive thoughts always existed in the army. After then the high ranking soldiers who had political power became dictator had made some disciplines to obstruct their democratic and progressive thoughts therefore these thoughts did not appear clearly to the public. The professional army were led to pay attention only to army affairs. However, under this condition, the Army had continually developed their own thoughts, consequently the thought of Army consisted not only nationalism, conservatism and strong anti-communism. They had democratic thought

as well as ideas to correct the national stability, political problem and developing country. Having unsuitable political and army situations, in the year 1932-1973, the Army hadn't expressed their political thought openly and there was no group of Army having outstanding thought from their own profession.

After the 14 October 1973 up-rising, never before had the military been pressured and degraded of their dignity. Since then the professional army from both high and low levels began to look back their own institution and studied the problems of the country more seriously. Besides, the political situation had paved the way for the professional army to express their political thought publicly for the first time. Resulting from this, the " Young Turk " and the group of the " Democratic Soldiers " were formed, which demonstrated the professional army's continual development of thought.

กิติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาเป็นอย่างสูงจากศาสตราจารย์ ดร. ชยอนันต์ สมุทวณิช ซึ่งกรุณารับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ รวมทั้งรองศาสตราจารย์ ดร.ธิดา สาระยา รองศาสตราจารย์ ดร.สุจิต บุญบงการ และรองศาสตราจารย์ ปิยนาด บุณนาค ที่กรุณารับเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ซึ่งได้ให้คำแนะนำและ ข้อวิจารณ์ต่าง ๆ ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณทุกท่านเป็นอย่างสูง

ขอขอบพระคุณบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า โรงเรียนเสนาธิการทหารบก วิทยาลัยการทัพบก สถาบันวิชาการทหารบกชั้นสูง ที่กรุณาเอื้อเฟื้อและอำนวยความสะดวกอย่างดียิ่ง ตลอดเวลาที่ค้นคว้าข้อมูล

คำแนะนำ และกำลังใจจากรุ่นพี่และเพื่อน ๆ เป็นสิ่งที่มีค่ายิ่งสำหรับผู้เขียน อันเป็นส่วนสำคัญของความสำเร็จนี้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งคุณอัจฉราพร กมฺพิสมัย ที่กรุณาเอาใจใส่ และช่วยเหลือให้คำแนะนำตั้งแต่ต้น และคุณชาญชัย วรรณวงศ์ที่ได้ช่วยเหลือตลอดเวลาที่อ่านข้อมูล

ความรัก ความห่วงใยของคุณพ่อ คุณแม่ พี่และน้อง ๆ ได้เป็นพลังสำคัญผลักดันให้ผู้เขียนฟันฝ่าอุปสรรคต่าง ๆ จนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สามารถสำเร็จลงได้ ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณและขอบคุณ ณ ที่นี้ด้วย

กนกวลี ชูชัยยะ

สารบัญ

บทคัดย่อภาษาไทย..... ๗
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ..... ๘
กิตติกรรมประกาศ..... ๙
บทนำ..... ๑๐

บทที่

๑. พัฒนาการทางความรู้และความคิดของทหารอาชีพไทย พ.ศ. ๒๔๓๐-๒๔๗๕
กำเนิดของทหารอาชีพในสังคมไทย..... ๗
แหล่งผลิตปัญญาชนฝ่ายทหารบก..... ๑๐
    พัฒนาการของหลักสูตรการศึกษาโรงเรียนนายร้อย..... ๑๑
    ทหารบก พ.ศ. ๒๔๓๐-๒๔๗๕..... ๑๑
    พัฒนาการของหลักสูตรการศึกษาโรงเรียนเสนาธิการทหารบก
    พ.ศ. ๒๔๕๒-๒๔๗๕..... ๒๓
การอบรมสั่งสอนและปลูกฝังความคิดให้แก่นักเรียนนายร้อย..... ๓๐
    การปลูกฝังความคิดแบบทหารนิยม..... ๓๑
    การปลูกฝังความจงรักภักดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์..... ๓๖
    วิชาจรรยาทหาร : การปลูกฝังจิตสำนึกทางการเมืองให้แก่
    นักเรียนนายร้อย..... ๔๑
พัฒนาการทางความรู้และความคิดของกลุ่มทหารอาชีพ พ.ศ. ๒๔๓๐-๒๔๗๕ ๔๗
    ยุทธโศก : คลังแห่งความรู้และเวทีแสดงความคิดของทหาร..... ๔๘
    เสนาศึกษา..... ๕๘
    กบฏ ร.ศ. ๑๓๐ : พัฒนาการทางความคิดของทหารอาชีพไปสู่
    การปฏิวัติ..... ๖๖
    กองทัพบกภายหลังกบฏ ร.ศ. ๑๓๐..... ๗๕

๒. พัฒนาการทางความคิดของกลุ่มทหารอาชีพ พ.ศ. ๒๔๗๕-๒๕๑๖.....	๘๐
การศึกษาของกลุ่มทหารบก พ.ศ. ๒๔๗๕-๒๕๒๔.....	๘๑
โรงเรียนนายร้อยทหารบก (โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า) ..	๘๓
หลักสูตรการศึกษาโรงเรียนนายร้อย.....	๘๓
โรงเรียนเสนาธิการทหารบก.....	๘๓
หลักสูตรการศึกษาของโรงเรียนเสนาธิการทหารบก.....	๘๔
ความคิดของทหารอาชีพ พ.ศ. ๒๔๗๕-๒๔๙๐.....	๘๘
ความคิดของทหารอาชีพต่อการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. ๒๔๗๕.๑๐๐	
การอบรมสั่งสอนทหารในกองทัพหลัง พ.ศ. ๒๔๗๕.....	๑๐๒
การศึกษาความคิดของทหารจากงานเขียน พ.ศ. ๒๔๗๕-๒๔๙๐.....	๑๐๔
หนังสือพิมพ์ทหารบก.....	๑๐๕
ความคิดของทหารอาชีพ พ.ศ. ๒๔๙๐-๒๕๐๐.....	๑๑๔
สภาพการณ์ทางการเมือง.....	๑๑๔
สภาพการณ์ภายในกองทัพ.....	๑๑๖
บทบาทของทหารระดับกลางและระดับล่าง.....	๑๑๗
ความคิดของทหารอาชีพในกองทัพบก พ.ศ. ๒๔๙๐-๒๕๐๐.....	๑๑๘
ความคิดของทหารอาชีพ พ.ศ. ๒๕๐๐-๒๕๑๖.....	๑๒๗
การพัฒนาทางความคิดของทหารอาชีพ พ.ศ. ๒๕๐๐-๒๕๑๖.....	๑๒๘
การศึกษาความคิดของทหารจากวารสาร ยุทธโฆษ และ	
เสนาศึกษา.....	๑๓๐
การศึกษาความคิดของทหารจากงานทางวิชาการของทหารใน	
วิทยาลัยการทัพบก.....	๑๓๗
๓. พัฒนาการทางความคิดของกลุ่มทหารอาชีพ พ.ศ. ๒๕๑๖-๒๕๒๔.....	๑๔๗
สภาพการณ์ทางการเมืองระหว่างหลัง ๑๔ ตุลาคม ๒๕๑๖ - ๖ ตุลาคม	
๒๕๑๙.....	๑๔๗
ความคิดของทหารอาชีพระหว่างหลัง ๑๔ ตุลาคม ๒๕๑๖ - ๖ ตุลาคม	
๒๕๑๙.....	๑๕๐

ความคิดของทหารต่อเหตุการณ์วันที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๑๖.....	๑๕๖
ความคิดของทหารเกี่ยวกับบทบาทของทหารและกองทัพ.....	๑๕๘
ความคิดของทหารต่อระบอบประชาธิปไตย.....	๑๗๑
ความคิดของทหารต่อกลุ่มพลังทางการเมือง.....	๑๗๔
ความคิดของทหารต่อปัญหาคอมมิวนิสต์.....	๑๗๖
สภาพการณ์ทางการเมืองหลัง ๑๔ ตุลาคม ๒๕๑๖ กักับการก่อตั้งของกลุ่ม ความคิดของทหาร.....	๑๘๔
บทบาททางการเมืองและความคิดของกลุ่มทหารหนุ่ม.....	๑๘๖
ความคิดของกลุ่มทหารประชาธิปไตย.....	๒๐๑
ความคิดของทหารอาชีพในกองทัพ พ.ศ. ๒๕๑๔-๒๕๒๔.....	๒๒๐
บทสรุป.....	๒๒๘
บรรณานุกรม.....	๒๓๑
ประวัติการศึกษา.....	๒๖๐